

What the hell am I doing here/I don't belong here

Radiohead, uit *Creep* (*Pablo Honey*, 1992)

een

Het moyenne gaat aardig oplopen, denk ik bij mezelf als ik voor de derde keer in een paar dagen door de draaideur van het Lucas-ziekenhuis loop. Dit keer moeten we op de eerste verdieping zijn, kamer 105, staat er op de afspraakkaart van Carmen. De gang waar we moeten zijn, zit vol met mensen. Net als we ons daartussen willen nestelen, wijst een oudere man – met overduidelijk een toupet op – met zijn wandelstok naar de deur.

‘U moet u eerst binnen melden.’

We knikken en lopen onwennig kamer 105 binnen.

Mw. dr. W.H.F. Scheltema, *internist* staat er op het bordje naast de deur. De ruimte binnen is de echte wachtkamer – de gang blijkt voor de overflow, zie ik nu. Als wij binnenkomen, daalt de gemiddelde leeftijd der aanwezigen met enige decennia. We worden uitgebreid, haast meewarig bekeken door de andere patiënten. Ook een ziekenhuis heeft zijn eigen rangorde.

Wij zijn hier duidelijk nieuw, wij zijn de toeristen van de wachtkamer, wij horen er niet bij. Maar de kanker in Carmens borst denkt daar heel anders over.

Een vrouw van een jaar of zestig in een ziekenhuisrolstoel, met in haar knokige handen eenzelfde afspraakkaart in een plastic hoesje als Carmen, neemt ons schaamteloos van top tot teen op. Als ik het merk, probeer ik me een houding van superioriteit aan te meten – mijn vrouw en ik zijn jong, mooi en gezond en dat kunnen we van jullie niet zeggen, stelletje ouwe vellen, denk maar niet dat we hier blijven, we zijn zo weer weg uit deze kankerzooi – maar mijn lichaamstaal werkt niet mee en verraadt

mijn onzekerheid. Alsof ik De Bommel in Breda binnenloop, aan de spottende blikken merk dat ik duidelijk te Amsterdams overdressed ben en ter plekke spijt krijg dat ik die ochtend mijn roze blouse en *snake leather* laarzen heb aangetrokken. Carmen is ook niet op haar gemak. Dit is een realitymoment: hier horen wij vanaf nu dus gewoon bij.

In kamer 105 is ook een incheckbalie. De verpleegster die erachter zit, lijkt onze gedachten te kunnen lezen. Ze vraagt snel of we niet liever even in het kamertje hiernaast willen zitten. Net op tijd, want Carmen houdt het weer niet droog, zie ik uit mijn ooghoek. Ik ben opgelucht dat ik niet tussen die aanstaande lijken in de wachtkamer of op de gang hoeft te zitten.

‘Het moet een enorme klap zijn geweest, eergisteren,’ zegt de verpleegster als ze terugkomt met de koffie. Ik begrijp meteen dat het Geval Carmen van Diepen tijdens het afdelingsoverleg is doorgenomen.

Ze kijkt naar Carmen. Daarna naar mij. Ik hou me groot. Een verpleegster die ik tot vijf minuten geleden nog nooit heb gezien, hoeft niet te merken hoe zielig ik mezelf vind.

Bij mannen die op een hoeveelheid vrouwen jagen kunnen we gemakkelijk twee categorieën onderscheiden. De ene zoekt in alle vrouwen zijn eigen en subjectieve droomvrouw. De andere wordt gedreven door een verlangen de oneindige verscheidenheid van de objectieve vrouwenwereld te grijpen.

Milan Kundera, uit *De ondraaglijke lichtheid van het bestaan* (1984)

twee

Ik ben een hedonist met zware monofobie. Dat hedonistische vond Carmen prachtig – het schiep meteen een band. Met mijn panische angst om monogaam te zijn, is ze van meet af aan minder gelukkig geweest. In het begin dacht ze nog dat het allemaal wel meeviel. Ze vond de verhalen over mijn relationele verleden, dat van vreemdgaan aan elkaar hing, zeer vermakelijk en zag er eerder een spannend extra koopargument in dan een waarschuwing. Tot ze er een dik jaar later – we woonden net samen – achter kwam dat ik Sharon, de receptioniste van BBDvW&R/Bernilvy, het reclamebureau waar ik toen werkte, had geneukt. Toen wist ze zeker dat ik nooit trouw zou worden of er zelfs maar een poging toe zou wagen. Jaren daarna vertelde ze me dat ze na Sharon even op het punt had gestaan om me te verlaten, maar dat ze daarvoor te veel van me hield. In plaats daarvan had ze zich voorgenomen mijn vreemdgaan stilzwijgend te gedogen en het als een slechte eigenschap te zien die nou eenmaal bij mij hoorde. De ene vent peutert in zijn neus, de andere gaat vreemd. Zoiets. Op die manier beschermde ze zichzelf emotioneel tegen het idee dat haar man ‘zijn pik met grote regelmaat in de kut van andere wijven steekt’. Tegenover mij hield ze al die jaren vol dat ze van me af zou gaan

als ik ooit nog eens zoiets als met Sharon zou flikken.
Zo wilde ze bereiken dat ik mijn escapades voortaan op z'n minst voor haar verborgen zou proberen te houden. Dat lukte.
De volgende zeven jaar vonden we onszelf het gelukkigste stel van het westelijk halfrond en omstreken.
Tot drie weken geleden, toen Carmen me belde terwijl ik samen met Frenk wakker probeerde te blijven bij het gezwets van de productmanager van Holland Casino.

It's the end of the world as we know it

R.E.M., uit *It's The End Of The World As We Know It*
(Document, 1987)

drie

In casino's komen Chinezen, patsers en vrouwen in Wehkamp-jurken. Ik heb er nog nooit één lekker wijf gezien. Afschuwelijk.

Toen de productmanager van Holland Casino ons belde en zei dat-ie misschien klant wilde worden bij *creative & strategic marketing agency* Merk in Uitvoering, heb ik hem verteld dat ik gék ben op casino's.

Holland Casino is goed voor een paar honderd uur per jaar, denken we. Vanmiddag zitten we in het casino op het Max Euweplein in Amsterdam. De productmanager wilde dat we een 'kijkje in de keuken kwamen nemen van een van zijn *toko's*'. Ja, *toko's*. Dat soort woorden gebruiken onze klanten. Ik kan het ook niet helpen.

Ze hebben het ook wel eens over 'met de voeten op tafel en dan lekker brainen'.

We, dat zijn Frenk en ik, en uren daar leven we van bij Merk in Uitvoering. Mensen die echt een vak hebben geleerd maken dingen. Er zijn ook mensen die dingen verkopen. Minder eervol, maar ook best nuttig. Frenk en ik verkopen geen dingen, maar uren. En die maken we niet eens zelf. De bulk van het denkwerk bij Merk in Uitvoering wordt gedaan door zes jongens en meiden van in de twintig, allemaal Sturm und Drang-types zoals Frenk en ik vroeger waren, toen we nog niet voor onszelf waren begonnen.

Het denkwerk van onze slimme twintigers wordt door Frenk en mij wat bijgeschaafd, we zetten het in een rapport, we laten onze secretaresse Maud – een ontzettend lekker ding – er een mooie kaft omheen doen en dan presenteren we ons gedachtegoed met veel aplomb aan onze klanten. Die reageren er doorgaans enthousiast op, complimenteren ons uitvoerig en doen er vervolgens niets mee. En dan gaan wij weer verder met het volgende duurbetaalde rapport voor die klant. Zo werkt ons businessmodel.

Frenk stelt de vragen waarvan hij weet dat die het goed doen bij klanten, de productmanager probeert wereldkampioen informatieoverkill te worden en ik doe alsof ik luister. Dat laatste heb ik tot kunst verheven. De klant denkt dan dat ik mijn hersenen pijnig over zijn marketingprobleem. De werkelijkheid is dat ik dan denk aan seks, uitgaan of Ajax. Soms heb ik geen idee wat een klant zojuist gezegd heeft, maar dat maakt niet veel uit. Een imago van verstrooidheid – in combinatie met een fronsende blik en lange, mysterieuze stiltes – is in mijn vak een pre. Het helpt zelfs de uurprijzen hoog te houden. Zolang ik maar wakker blijf, komt alles dik voor elkaar, zegt Frenk altijd. Dat wakker blijven kost me moeite vandaag. Ik heb al twee keer opzichtig zitten gapen, tot grote ergernis van Frenk. Net als mijn oogleden weer een aanval van vallende ziekte krijgen, gaat mijn telefoon. Opgelucht excuseer ik me en vis mijn gsm uit mijn zak. CARMEN MOB. ‘Hé liefie,’ zeg ik, terwijl ik van de tafel wegdraai. Mijn liefie huilt. ‘Carm, wat is er?’ vraag ik geschrokken. Frenk draait zich om en kijkt me met een bezorgde blik aan. De productmanager ratelt vrolijk verder. Ik maak een *don’t worry*-gebaar naar Frenk en loop van de tafel.

‘Ik zit in het ziekenhuis en ze zijn bang dat het niet goed is,’ snikt ze.

Het ziekenhuis. Ik was alweer vergeten dat ze vandaag zou gaan. Twee dagen geleden, toen ze me vroeg of ik echt niks gek zag aan haar tepel, die zo branderig aanvoelde, had ik haar ervan geprobeerd te overtuigen dat dit vast kwam omdat ze die week ongesteld moest worden.

Of door een hard randje in haar bh.

Niks ernstigs. Net zoals een half jaar daarvoor, toen het uiteindelijk ook loos alarm bleek te zijn.

Ik zei dat ze gewoon even naar dokter Wolters moest gaan als ze het niet vertrouwde en dat ze dan vast weer gerustgesteld zou worden.

Ik kan niet tegen slecht nieuws en reageer daar gewoonlijk op door mezelf en de mensen om me heen direct aan te praten dat het allemaal wel los zal lopen. Alsof ik me ervoor schaam dat sommige dingen gewoon onweerlegbaar, onontkoombaar, onvermijdelijk klote zijn. (Dat had ik vroeger al, als mijn pa vroeg wat NAC had gedaan en ik moest zeggen dat het 0-1 voor Veendam was geworden. Dat te moeten toegeven voelde alsof ik hem zelf in eigen doel gepeerd had.

Slecht nieuws krijgen of geven verpest je dag.)

‘Carm, vertel nou eens rustig wat ze hebben gezegd,’ zeg ik door de telefoon, zorgvuldig het woord ‘dokter’ vermijdt waar Frenk bij is.

‘Hij wist het zelf ook niet precies. Hij vond de tepel er vreemd uitzien en zei dat hij het toch niet helemaal vertrouwde.’

‘Hm...,’ zeg ik, een voor mijn doen buitensporig pessimistisch statement. Voor Carmen het teken om nu echt in paniek te raken.

‘Ik zei toch dat mijn borst zo warm aanvoelde!?’ roept ze met overslaande stem. ‘Ik wist dat het niet goed was, verdomme!’

‘Rustig, rustig, schat, dat weten we toch nog helemaal niet?’ probeer ik. ‘Zal ik naar je toe komen?’

Ze denkt even na. ‘Nee. Je kunt hier toch niks doen.

Er moeten bloedmonsters genomen worden en dan moet ik urine achterlaten en ik krijg nog te horen wanneer er plaats is om

een kijkoperatie te doen, net als toen, weet je nog?’

Ze klinkt iets rustiger. Praten over praktische zaken helpt de emotie onderdrukken. ‘Ik zou het wel fijn vinden als jij

Brokers heet voluit Advertising Brokers. Het is Carmens bedrijf. Ze kwam op het idee toen ik bij BBDvW&R/Bernilvy – het Real Madrid van de reclamewereld, zoals we onszelf noemden – werkte. Carmen ergerde zich mateloos aan dat wereldje. ‘Opgeblazen ego’s die zichzelf belangrijker vinden dan hun klanten, hun collega’s en God,’ zei ze.

‘Een beetje de kunstenaar uithangen, maar wel een dikke kar willen rijden en een topsalaris willen verdienen.’

Ze vond het een grappig idee om daar een beetje in te stoken. Op een receptie van Bernilvy vroeg ze stiekem aan een klant van ons (Centraal B. te A.) waarom ze de rechten van hun commercials en advertenties niet verkochten aan bedrijven in andere landen, die toch geen concurrent waren.

‘Een soort makelaar in ideeën, zoals dat ook met boeken, films en televisieprogramma’s gebeurt,’ zei ze.

Die klant vond het een briljant idee en stelde het de dag erna meteen voor aan Ramon, de directeur van Bernilvy. Voor de lieve vrede ging die morrend akkoord.

Carmen mocht op pad. Binnen een half jaar had ze de rechten van de commercials verkocht aan bedrijven in Zuid-Afrika, Maleisië en Chili. De reclamewereld schreeuwde moord en brand. Men vond het ordinair. Koehandel.

Het boeide Carmen voor geen meter. Ze had een goudmijn aangeboord. Ineens wilde iedereen klant worden bij Advertising Brokers. De reclamebureaus zagen het licht. Door Carmen verdienden ze plotseling wel vier- of vijfdubbel op hun creatieve gedachtegoed. En hun klanten, die al die jaren de tarieven van de topreclamejongens tandenknarsend hadden betaald, uurprijzen die ze bij Yab Yum niet eens hoefden te betalen, zagen hun in eerste instantie

duurbetaalde reclamecampagnes ineens geld ópleveren, omdat Carmen ze als occasion wist door te verkopen aan een of ander bedrijf in Verweggistan. Binnen twee jaar had Carmen twintig man voor zich werken en klanten over de hele wereld. Ze geniet van haar selfmade wereldbaan, vliegt soms – als ze zin heeft; het moet natuurlijk wel leuk blijven – naar een van haar klanten ergens op de wereld en heeft de grootste lol. ‘Wat een grap, hè?’ zegt ze bij iedere nieuwe klant weer.

Luna van de crèche haalt. Ik ga ook niet meer naar Brokers. Ik heb geen zin om me daar met dit jankgezicht nog te vertonen. Ik hoop dat ik hier voor zessen weg ben. Wat zullen we met eten doen?’

Ik moet lachen. Wij maken ons nooit druk over eten.

Wij zijn zo’n stel dat pas ’s avonds beseft dat er gegeten moet worden en dan iedere avond opnieuw verbaasd constateert dat er niks in huis is, behalve een lade vol Olvarit-potjes voor Luna. Onze vrienden drijven de spot met ons om het weekbudget dat wij uitgeven aan de spareriblijn, Domino’s Pizza, de Chinees en de avondwinkel.

‘We zien wel wat we met eten doen. Zorg jij nou maar dat je snel weg bent daar zodat ik je kan troosten.

En misschien valt het uiteindelijk allemaal wel weer mee,’ zeg ik zo luchtig mogelijk en ik hang op. Maar mijn rug is nat van het zweet. Iets zegt me dat ons leven hier een ongeluk heeft gekregen. Ik staar voor me uit. Er moet iets positiefs zijn. Straks even rustig alles op een rijtje zetten. Lichtpuntjes zoeken. Iets om Carmen, die daar in haar eentje in dat kloteziekenhuis zit, straks mee te troosten.

Dan zucht ik diep en loop terug naar de tafel waar Frenk met de productmanager zit. Die is net begonnen te vertellen over de problemen die Holland Casino heeft om van *first time visitors* vaste klanten te maken.

*Jullie leefden beestachtig gelukkig, maar daar is
gewoon een einde aan gekomen.*

Jan Wolkers, uit *Turks fruit* (1969)

vier

Ik parkeer mijn Chevrolet Blazer tegenover ons huis op
de Amstelveenseweg, aan de rand van het Amsterdamse Bos.
Ik haat het Amsterdamse Bos, ik haat de Amstelveenseweg

Ons huis is op nummer 872. Het is een karakteristiek
vooorlogs huisje, door de vorige bewoners prachtig
opgeknapt. De voorkant is zwart geverfd en er zit
een groen houten puntdak met witte randen op.
'Pittoresk' noemde de makelaar het dak. Wat nou pittoresk,
dacht ik, het is hier verdomme geen Zaandam.
Maar de druk van Carmen om te verhuizen werd
met de dag groter en ik was allang blij dat we niet
in 't Gooi of in Almere terechtkwamen. Nu wonen we
nog net in Amsterdam, maar de gevoelstemperatuur is
zwaar Amstelveen. Ik voelde me er vanaf het begin niet thuis.
Zodra ik vanuit het Olympisch onder het viaduct van de A10
door rijd, waan ik me op safari. 'Kijk, een zebra,' zei ik
toen we er voor het eerst naartoe reden voor de bezichtiging.
Carmen deed net of ze er niet om moest lachen.
Er rijdt geen tram maar een bus langs ons huis.
Nou, dan weet je het wel. Maar ach, het is hooguit voor
een paar jaar, tot Merk in Uitvoering en Advertising Brokers
een tiet met geld gaan opleveren en we een benedenhuis
in het centrum van Amsterdam kunnen betalen,
dus vooruit met de zebra.